

**ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ՎՏԱՆԳՆԵՐԻ ԵՎ ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐԻ
ԱՌԱՋԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ՔԱՐՏԵԶՆԵՐԻՆ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԵՎ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՐՈՇՈՒՄ

«   » _____ 2024   N   -Ն

**ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ՎՏԱՆԳՆԵՐԻ ԵՎ ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԻ
ՔԱՐՏԵԶՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԵՎ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի 91.1-ին հոդվածի 1-ին մասով՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Սահմանել հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզներին ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

Հավելված

ՀՀ կառավարության 2024 թվականի

« » ____ N...-Ն որոշման

ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ՎՏԱՆՁՆԵՐԻ ԵՎ ՀԵՂԵՂՈՒՄՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ԶԱՐՏԵՉՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԵՎ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Սույն հավելվածով սահմանվում են հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզներին ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը:
2. Հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկի քարտեզները մշակվում են յուրաքանչյուր ջրավազանային տարածքի կամ առանձին գետավազանի կամ դրա առանձին հատվածի կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող անդրսահմանային գետավազանի հատվածի համար և սահմանվում են Ջրավազանային կառավարման պլաններում:
3. Հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզները պետք է ուղղված լինեն մարդկանց կյանքի ու առողջության, շրջակա միջավայրի, մշակութային ժառանգության, ենթակառուցվածքների, տնտեսական գործունեության պայմանների և մարդկանց կենսագործունեության բնականոն պայմանների պահպանությանն ու պաշտպանությանը:
4. Հեղեղումների վտանգի քարտեզները և հեղեղումների ռիսկի քարտեզները, ինչպես նաև այդ քարտեզներից բխող եզրահանգումները հանդիսանում են ջրերի վնասակար ներգործության ռիսկերի կառավարման պլանների հիմնական բաղադրիչները:
5. Հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզների մշակման համար պետք է իրականացվի նախնական ռիսկի գնահատում՝ հեղեղումների առաջացման հավանական ռիսկերը բացահայտելու և ռիսկային տարածքները սահմանելու համար:
6. Նախնական ռիսկի գնահատումն իրականացվում է՝ հիմնվելով առկա տեղեկատվության վրա, ինչպիսին են երկարաժամկետ զարգացման վերաբերյալ ուսումնասիրությունները, մասնավորապես՝ կլիմայի փոփոխության ազդեցությունը հեղեղումների առաջացման վրա: Գնահատման հիման վրա կազմվում են գետավազանային տարածքների քարտեզներ համապատասխան մասշտաբով, որոնք ընդգրկում են գետավազանի և ենթավազանի սահմանները և ավիամերձ տարածքները՝ ներկայացնելով տեղագրությունը և հողօգտագործումը, անցյալում տեղի ունեցած և մարդկանց առողջության, շրջակա միջավայրի, մշակութային արժեքների և տնտեսական գործունեության վրա բացասական հետևանքներ ունեցած հեղեղումների, ինչպես նաև այն տարածքների

Նկարագրությունը, որտեղ ապագայում նմանատիպ երևույթների հավանականություն կա՝ ներառելով դրանց հեղեղման ծավալները և տարածման արեալները կամ գոտիները, բացասական հետևանքների գնահատումը:

7. Հեղեղումների վտանգի քարտեզները պետք է ընդգրկեն այն աշխարհագրական տարածքները, որոնք կարող են ենթարկվել հեղեղումների՝ համաձայն հետևյալ սցենարների.

- 1) առաջացման ցածր հավանականության հեղեղումներ (կրկնվելու հավանական ժամանակահատվածը 100-200 տարի),

- 2) առաջացման միջին հավանականության հեղեղումներ (կրկնվելու հավանական ժամանակահատվածը 20-25 տարի),

- 3) առաջացման մեծ հավանականություն ունեցող հեղեղումներ (կրկնվելու հավանական ժամանակահատվածը 5-10 տարի):

8. Սույն հավելվածի 7-րդ կետով սահմանված յուրաքանչյուր սցենարի համար հեղեղումների վտանգի քարտեզները պետք է պատկերեն հետևյալ բաղադրիչները.

- 1) հեղեղման մակերեսները,

- 2) ջրի խորությունները կամ ջրի մակարդակը,

- 3) ջրի հոսքի արագությունը:

9. Այն տարածքներում, որտեղ հեղեղումները առաջանում են ստորգետնյա աղբյուրներից և անդրսահմանային գետավազանի այն հատվածները, որտեղ առկա է պատշաճ մակարդակի պաշտպանություն, հեղեղումների վտանգի քարտեզները պետք է սահմանափակվեն սույն հավելվածի 7-րդ կետի 1-ին ենթակետով սահմանված սցենարով:

10. Հեղեղումների առաջացման ռիսկի քարտեզները պետք է արտացոլեն հեղեղումների պոտենցիալ բացասական հետևանքներն ըստ սույն հավելվածի 8-րդ կետով սահմանված հեղեղումների սցենարների և ներառեն.

- 1) պոտենցիալ ազդեցության ենթարկվող բնակավայրերը և դրանց բնակչության թվաքանակը,

- 2) պոտենցիալ ազդեցության ենթարկվող տարածքի տնտեսական գործունեության տեսակը,

- 3) հեղեղման դեպքում աղտոտում առաջացնող կառույցները և պոտենցիալ ազդեցության ենթարկվող պահպանվող տարածքները,

- 4) այն տարածքները, որտեղ տեղափոխված նստվածքների և աղբի բարձր պարունակություն կա, ինչպես նաև աղտոտման այլ աղբյուրների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

11. Քարտեզների բովանդակությունը արտահայտվում է քարտեզագրական նշանների միջոցով: Քարտեզները պետք է ներառեն քարտեզի անվանումը, կողմնացույցի նշանը, մասշտաբի թվային արժեքը, մասշտաբային քանոնը, և պայմանանշաններ:
12. Քարտեզների վրա պատկերվում են.

1) հիմքի կետերը (պետական գեոդեզիական ցանցի, հանութային ցանցի, արբանյակային դիրքորոշման կետեր, նիվելիրային հեռանիշներ),

2) ջրագրությունը (լճեր, ջրամբարներ, գետեր, գետակներ, ջրանցքներ, առվակներ, ջրհորներ, աղբյուրներ, ափամերձ գոտիներ) և հիդրոտեխնիկական կառույցները,

3) բնակավայրերը և առանձին շենքերն ու շինությունները,

4) արդյունաբերական, գյուղատնտեսական և կենցաղ-մշակութային օբյեկտները,

5) ճանապարհային ցանցը (երկաթուղային, խճուղային և գրունտային ճանապարհներ, արահետներ) և ճանապարհային ենթակառուցվածքները,

6) ռելիեֆը և բարձրությունների իզոգծերը,

7) բուսական ծածկը,

8) հողատեսքերը:

13. Սույն հավելվածի 12-րդ կետում նշված օբյեկտները քարտեզների վրա տրվում են ամբողջ ծավալով, իսկ անհրաժեշտության դեպքում օբյեկտների պատկերներին կից տրվում են անվանումներ, պարզաբանող մակագրություններ և որակական ու քանակական բնութագրիչներ:

14. Անդրսահմանային գետավազանային հատվածների համար, հեղեղումների վտանգի քարտեզների և հեղեղումների առաջացման ռիսկի քարտեզների մշակմանը պետք է նախորդի տեղեկատվության փոխանակումը համապատասխան հարևան երկրների միջև:

15. Հեղեղումների ռիսկի նախնական գնահատման արդյունքները, հեղեղումների վտանգի քարտեզները, հեղեղումների ռիսկի քարտեզները և ջրերի վնասակար ներգործության ռիսկերի կառավարման պլանները պետք է լինեն հանրությանը հասանելի:

16. Հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների առաջացման ռիսկերի քարտեզները պետք է վերանայվեն վեց տարին մեկ Ջրավազանային կառավարման պլանների վերանայումների հետ համակարգված՝ հաշվի առնելով կլիմայի փոփոխության հավանական ազդեցությունը հեղեղումների առաջացման վրա: